KGST-országok vízügyi tanácskozása

A KGST-országok vízügyi vezetői április 3-tól 8-ig Budapesten tartották IX. ülésüket. A tanácskozáson megvizsgálták a vízgazdálkodási tudományos és műszaki kutatási tervek koordinálásának kérdéseit, valamint a különböző iparágakból származó szennyvizek tisztításának és kezelésének eljárásait.

Az ülés jóváhagyta a tapasztalatcserékre, valamint az árvizek elleni hatásos védekezésre vonatkozó javaslatokat, továbbá a vízgazdálkodási beruházások gazdasági hatásfokát meghatározó módszerek kidolgozásának programját. A kölcsönös tájékoztatás és a közös döntések végrehajtásának segítésére tájékoztató közlöny kiadását határozták el. Az értekezlet meghallgatta a Magyar Népköztársaság vízügyi szervezete vezetőjének tájékoztatóját a vízgazdálkodás egyes szervezési kérdéseiről.

Közéletünk hírei

ELUTAZOTT AZ SZMBT KÜLDÖTTSÉGE

A Szovjet—Magyar Baráti Társaság küldöttsége, amely az MSZBT meghívására felszabadulásunk 22. évfordulója alkalmából Sz. J. Manjakin vezetésével tíz napot töltött hazánkban, szombaton hazautazott.

OSZTRÁK SZAKSZERVEZETI KÜLDÖTTSÉG HAZÁNKBAN

A Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsa Elnökségének meghívására április 5-től 8-ig baráti látogatást tett hazánkban az Osztrák Szakszervezeti Szövetség küldöttsége. A küldöttséget Anton Benya, az ÖGB elnöke vezette.

Az alaptól a tetőig

Érdekes, bonyolult dolog a házak születése. Mennyi fáradságos, kemény munka kell, hány kéz nyúl szerszám és anyag után, míg a tervezők elgondolása megvalósul!

Most kezdődő — s havonta ismétlődő — riportsorozatunk azt kutatja, hogyan is történik mindez. Az építők kezemunkája, a gépek ereje hogyan gyúrja oltalmazó otthonná a felhalmozott anyagokat.

Egy 16 lakásos új társasház krónikája következik itt.

Foghíjtelken

Fiatal szőke férfi kalauzol: Tolnai Tibor generál építésvezető. A Nemestakács utca 2. szám alá tartunk, négyemeletes társasház épül itt egy foghíjtelekre. Kivitelező: a Szegedi Építőipari Vállalat.

A Petőfi Sándor sugárútról befordulva először az anyagok sokasága kapja meg a szemet. Az „Építkezés miatt az út lezárva" felirat mögött cementgyűrűk, betongerendák állnak glédában. És tégla, tégla, tégla. Valahonnan a mélyből zsiráfnyak gyanánt nyúlik magasra a szállítószalag, forogva hullatja a nedves földet a máris jókora halomra.

Föl kell lépkedni a betongerendák tetejére, hogy meglássuk Lajkó Imre kubikosbrigádját, ők jó néhány méterrel lejjebb buzgólkodnak már, az új ház alapjának bölcsőjében.

„Kimerni a tengert"

Dohog a transzportőr, dohog a szivattyú és dohog Lajkó Imre is, a brigadéros. Örökös perük van a talajvízzel.

Így aztán valóságos viaskodást mutat az elénk táruló látvány. Lent, a pallókkal körüldúcolt árokban ketten állnak. Szinte csak a sapkájuk látszik, s néha az arcuk, ahogy fordulnak a lapáttal, vetik föl, a „pince" magasságáig a nehéz sarat. Ott aztán lapátra kapják a brigádtagok, s lendítik tovább a szállítószalagra.

A túlsó árok pedig teli szennyes-sárgás vízzel. De emennek az alján is állandóan csordogál — vagy inkább patakzik — visszafelé.

— Nem sokkal egyszerűbb ez, mint tengert merigetni — legyintenek beletörődőn a munkások. A gépész, Ágoston Mihály néhány percre megállítja a szivattyút. Kitisztogatja, nehogy elduguljon a szelep, aztán már indul is újra a motor. Ágoston Mihály jó fél órával előbb itt van reggelenként; ma fél 7-kor is másfél méter magasan állt a visszaszivárgott víz az árokban, azt bizony el kell tüntetni munkakezdésre.

— Hogyan haladnak?

— Az első árokban már csak egy nyom, szóval úgy 30 centiméter van hátra — magyarázza a brigádvezető.

— Milyen mély lesz az árok?

— Két méter 58 centimétere kell „lemennnünk".

Mihelyt a kimélyítés befejeződik, sódert terítenek vastag rétegben; megkezdik a ház „gyökereztetését", az alapozást.

Zsivaj és vigyázatlanság

Gyerekzsivaj, kiáltozás hívja magára a figyelmet. A legnagyobb téglahalmazon — a környező házak udvara felőlin — zászlóvá kinevezett szövetet lenget a szél. A téglavár bástyáin kócos gyerekfejek bukkannak föl, s tűnnek el ismét; a magukat Ivanhoenak, Tenkesnek, Bőrharisnyának érző szomszéd apróságok vívják itt „csatáikat".

— Megint itt vannak — mondják aggodalmasan az építők, s néhány kiáltással, integetéssel utasítják ki az apró betolakodókat. A „bősz hadfiak" engedelmesen kászálódnak lefelé a várból.

— Elmennek, visszajönnek. Mi igazán nem érünk rá strázsálni őket — folytatja a brigádvezető. Aggodalma jogos, hiszen az építkezés területén a téglahalmok közt olyasmi is' történhet, ami szomorú valósággá változtatná a vidám játékot. — Szóltunk már a házbelieknek is, de semmi látszatja.

Kubikos-dinasztia

Büszkeség csendül ki a kubikos szavából, ahogy a munkájukról beszél. Ő maga „dinasztiából" származik, lapát, ásó meg csákány használatát, a szakma fortélyait édesapjától tanulta, akivel már gyerekkorától kubikra járt. De nemcsak ő, hanem a többi brigádtag is korán és jól megtanulta a szakmát. Lajkó Imre, Kávási József, Márta András, Nyerges Sándor, Koczkás Sándor és Perec Pál sok ezer köbmétert mozgattak már meg szerszámaikkal. A gépi segítséget nem számolva itt is megfordult már vagy 250 köbméternyi súlyos föld a lapátokon.

— Nagyon jó kollektíva ez — dicséri őket, persze nem szembe, az építésvezető. — Már hosszú évek óta dolgoznak együtt, s a munkájuk minden dicséretet megérdemel.

Derekán az ácsok jellegzetes bőrtáskájával kerül közelebb Kiss József, amikor a nevét kiáltják. Ugyanis Tolnai Tibor és Lajkó Imre úgy találták, hogy az árok végében meg kell erősíteni a dúcolást. Néhány perc múlva már a telek végében munkálkodik, pallót mér, plajbásszal jelölget a collstokos ácsmester; mert ahogy az építők aranyszabálya mondja: az erős dúcolás éppolyan fontos a föld alatt, mint fölötte a megbízható állványozás.

Most még csak ennyi van a házból: egy jókora mélyedés, amit még egyre tovább mélyítenek. Bal felől a szomszéd — emeletes, erkélyes — házak fölényesen magasodnak, uralják a környéket.

A telek egykori üresség-ét mégis betölti már valami: a munka.

Egy hónap múlva újra meglátogatjuk az építőket.

Simai Mihály

Beruházás nélkül

Nem mai keletű felfedezés, hogy komoly termelést lehet folytatni különösebb beruházás nélkül is. A bedolgozói rendszerről van szó. Sokat vitatkoznak ezen, vannak akik támogatják, s vannak akik elvetik különböző meggondolások alapján. Úgy vélem, azoknak van igazuk, akik helyeslik és egyetértenek a bedolgozói rendszerrel.

Több fejlett iparral rendelkező országban elterjedt a bedolgozói forma. Japánban és Svájcban az ipari termelésnek említésre méltó hányadát ilyen alapon állítják elő, Honkong ipari termelésének pedig döntő többségét az otthon dolgozó munkások készítik el.

Hazánkban szinte kizárólag a tanácsi és a szövetkezeti iparban foglalkoztatnak otthonukban dolgozó embereket, elsősorban olyanokat, akik csökkent munkaképességűek, vagy idős koruk miatt nem tudnak bejárni a gyárak telephelyeire munkát végezni. Az állami vállalatok közül itt-ott a könnyűiparban találhatunk bedolgozókat, például a Pécsi Kesztyűgyár számára mintegy ezer asszony és lány varrja odahaza a kiszabott bőrkesztyűket.

Mi a helyzet Szegeden? Alig-alig ismerik, illetve csak nagyon korlátozott területen használják ki a bedolgozói rendszerben rejlő lehetőségeket. A háziipar és a csökkent munkaképességűeket felkaroló Bartók Béla téri szövetkezeten kívül nemigen találni Szegeden elismerésre méltó példát. Ezért is örömmel üdvözölhetjük a Dobozkészítő és Könyvkötő Ktsz kezdeményezését, hogy félszáz szegedi asszonynak biztosít beldolgozási lehetőséget.

A szövetkezet kis teherautójával kihordja bedolgozóinak a kiszabott anyagot, majd időszakonként összegyűjti. Az ilyen formában dolgozó asszonyok akár ezer forintot kereshetnek havonta. Sok családra nagyon is ráfér ez a jövedelem, amelyhez más körülmények között nem tudna hozzájutni.

Sokat szoktunk meditálgatni a munkaerő általános helyzetéről. Az igaz, hogy Szegeden a női munkaerő foglalkoztatottsága nem rossz, mivel a textil-, a könnyű-, és az élelmiszeripar elsősorban nőket alkalmaz. Ettől függetlenül nagyon sok háziasszony vállalna még munkát — de csak odahaza —, hogy javítson a család jövedelmén. A családi helyzet szinte mindenütt más és más. Néhol a sok gyerek miatt, vagy a beteg hozzátartozó miatt nem tud gyári elfoglaltságot vállalni a munkaképes családtag, máshol más okok tornyosulnak, felsorolni képtelenség lenne mindet.

Mégis miért oly korlátozott a lehetőség? Ennek is több oka van, de kettőt érdemes „kiemelten" említeni. Az egyik: a vállalatokat és a szövetkezeteket felsőbb szerveik rendelkezései, utasításai gátolták a bedolgozói rendszer szélesebb körű kiterjesztésében. Az elvek talán elfogadhatóak, mivel a koncentrált helyen folyó termelés hatékonyabb, könnyebb az ellenőrzés, nagyobb lehetőség nyílik a technikai és a technológiai előrehaladáshoz.

A másik ok: a rendelkezések rengeteg kiskaput nyitva hagytak, de egyedi elképzeléseket is támogattak az úgynevezett „felsőbb szervek". A hiba azonban ott volt, hogy ebben az esetben a vállalatok és a szövetkezetek nem használták ezeket a lehetséges nyitva hagyott kapukat, s maguk egyáltalán nem „forszírozták" a bedolgozói rendszert még ott sem, ahol igen előnyösnek látszott.

Hogy miért? Azt hiszem túlzott óvatosság miatt. Inkább kiverekedtek komoly nagyságú beruházásokat, hogy minden munkásuk szem előtt legyen, minthogy kihasználták volna az otthon dolgozás egyszerű és olcsóbb lehetőségeit. Az álláspontjukat általában a társadalmi tulajdon védelmével magyarázták. Egy példát is feljegyeztem: a gyapjúval foglalkozó vállalalat azért szűkítette, illetve szüntette meg a bedolgozói rendszerét, mert a gyapjú súlyát a levegő nedvességtartalma is befolyásolja.

A bedolgozói rendszer kétféle előnyt rejt magában: elsősorban előnyös az egyénnek, aki nem tud a gyár telephelyén állandó munkát vállalni. Másodsorban előnyös a vállalatnak, mert beruházás nélkül is növelni tudja termelését. Persze a félreértések elkerülése végett megjegyzem, hogy nem minden iparágban, nem minden termék előállításánál lehet használni a bedolgozói rendszert, de az is igaz, hogy nem szabad megállni a varrógépeknél, különösen nem a kézi munka határainál.

Néhány ipari termék előállítása annyira részfolyamatokra bomlott ma már, hogy egy-egy művelet elvégzése nem is igényel komolyabb szakismeretet, vagy legalábbis rövid idő alatt megtanulható, elsajátítható. Komoly segítséget kaphatna az otthon dolgozóktól a műszeripar, az elektromos ipar. De tovább megyek: elképzelhető még némely adminisztrációs vagy gépírási feladat elvégzésében is a bedolgozói rendszer.

Ismeretes, hogy a fővárosban tudományos szervező irodák foglalkoznak a bedolgozói rendszer kiterjesztésének kutatásaival, megszervezésével. Munkájuk máris eredményes. Talán érdemes lenne Szegeden is intenzívebben, szervezettebben foglalkozni a kérdéssel. Megérné.

GAZDAGH ISTVÁN

TAXI! TAXI! TAXI!

Az utas, aki vonaton vagy autóbuszon érkezik Szegedre az ország különböző városaiból, netán külföldről, s karját nehéz csomagok, bőröndök húzzák, nem biztos, hogy tudja: a városnak 120 ezer lakosa van. Azt viszont rögtön észreveszi a pályaudvarokon, miután nehéz csomagjaival nem fér fel a villamosra, avagy kényelmesen és gyorsabban akar utazni, — hogy nincs taxi. Nincs? Hát ez hogy lehet? Pedig így van. Zuhog az eső kitartóan és hosszúnak ígérkezően.

A délelőtti gyorsvonat éppen befutott Szeged-állomásra, az itteni taxi-állomásra is éppen beszaladt két taxi, amely a környékben fuvarozott. Egy harmadik taxi is begurul, de utassal, aki valaki elé jött az állomásra. Ez a kocsi tehát szabad. Gépkocsivezetője Ruszin Pál. Pár szót vált két várakozó társával, majd elrobog utasaival. A JA 35—87-es rendszámú taxi és a másik kocsi is gyorsan utasra talál, s legalább még 8—10 utas néz körül tétován, hátha lepottyanna egy szabad kocsi az égből. Onnan viszont csak az eső hullik szakadatlanul. Gyorsan felkapaszkodok én is a csuklósra. Biztos, ami biztos...

Kevés a kocsi

A villamosról látom, hogy az SZTK előtti taxiállomáson várakozik egy kocsi. Szeged-állomástól egy ugrásnyira. A gyorsvonat érkezésétől mindössze 10—12 perc telt el, s Ruszin Pál már bent áll kocsijával a Takaréktár utcai taxiállomáson.

— Kevés a kocsi, miért van ez, Pali bácsi?

— Hát kérem, lehetne több is. De engem ne is vallasson mert úgysem beszélek a vállalat ellen.

Több szót nem is válthatunk, mert a központból csörgetik a telefont. Újszegedre, a gyermekkórházhoz kérnek taxit, s Ruszin Pál ugrik is a volánhoz. Ezek szerint Újszegeden, a Tóth-vendéglő előtti taxi-állomáson nincs kocsi, s így az utas a város központjából hívott taxiért jóval többet fizet majd.

A nappalos taxiirányító, László Katalin telefonon közli, hogy délelőtt 12 kocsi van szolgálatban. Délutánra nyolc kocsit vezényeltek, s ahhoz jön még este 10 óra után újabb négy. Ezen a napon három kocsira volt előrendelése a reggeli gyorsvonathoz. A túra-szolgálatba állított három kocsi közül egész napra egyet vittek el.

„Tudunk rá várni?"

Az esti műszakos taxiirányító, Erdélyi Erzsébet délután 6 orakor állt munkába. Este 8 óra 30-kor azt közölte, hogy csak háromnégy kocsija van. Miért, hiszen délelőtt még 8 kocsiról volt szó délutánra?

— A futó kocsikat menet közben lestoppolják az utasok az utcán.

— Kicsi a kocsipark?

— Bizony kicsi.

A telefonon áthallok egy beszélgetést a másik készülékről. Valaki este 8 órától vár kocsira a Tisza Áruház előtt. A pontos idő most 8 óra 40 perc. Háromnegyed 9-kor újabb hívásokat elégít ki az Osztrovszky utcába és a Szőregi útra. Háromnegyed 11-től mintegy 25 percen át egyetlen szabad kocsi sem jelentkezik be a központba. Tizenegy óra 25 perctől kezdve hajnali fél 2-ig magam is tanúja vagyok a taxiirányítóban a hívásoknak. Ezt igen sokszor kérdezi a telefonban a hívótól nagyon udvarias hangsúllyal Erdélyi Erzsébet: „Tudunk rá várni?"

S mit tehet a hívó? Vár és vár. A II.-es kórházba kért kocsit közben lemondják, mert elfogyott a türelmük.

— Szolgálatba lépése óta hány kocsirendelést nem tudott teljesíteni?

— Délután 6 órától este háromnegyed 12-ig 30 hívásra nem tudtam küldeni kocsit.

Csak 3 feljavitott...

Másnap reggel Kátai Ferenc, a 10. AKÖV személyforgalmi osztályvezetőjével beszélgettünk. Elmondja, hogy 1963-ban Szegeden 41 taxi volt szolgálatban. Közben a kocsik „megöregedtek", azokat jórészt selejtezték. Jelenleg 32 taxi a kocsiállomány, 20 Warszava, 7 Volga, és 5 régi Warszava. Ezek a kocsik nagyobbak, kényelmesebbek és gyorsabbak. Sajnos ebből az állományból általában naponta 6—8 kocsi megy túraútra. A 120 ezer lakosú város, a mindinkább erősödő idegenforgalom, új iparágak idetelepülése nagyon is indokolná, hogy a taxi autóparkot gyarapítsák, a jelenleginél legalább 45—50 kocsira. Az idén mindössze 3 följavított kocsival gyarapodhat Szegeden a taxik száma. Még ezzel az állománnyal is kicsi lesz a kocsipark, még napsütéses időben is, nem beszélve az úgynevezett csúcsnapokról, amikor taxit kapni hosszú várakozásba telik.

Mindent summázva: a taxik száma Szegeden kevés az igényekhez képest, s tekintve a város rohamos fejlődését, ezzel az igénnyel lépést kell tartani.

Lődi Ferenc

Új típusú számítógép az NDK-ból

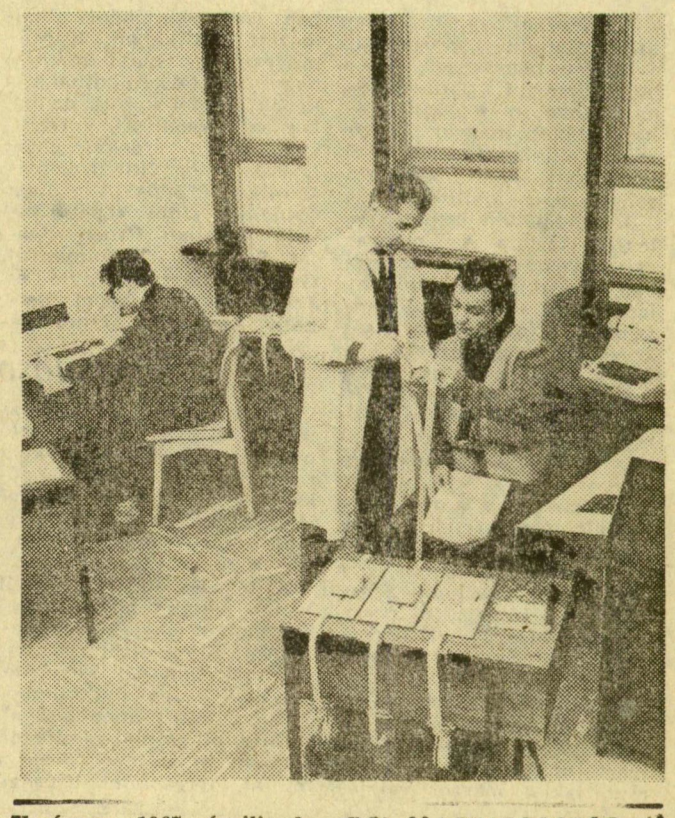

Két NDK-gyártmányú elektronikus számítógépet helyeztek üzembe a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen. A gépek automatikus programvezérlése biztosítja, hogy a korábban hetekig tartó számításokat órák alatt elvégezhessék. A képen: dr. Szarka Zoltán adjunktus és Csanády Pál IV. éves hallgató a programozó szalagot tanulmányozza.